

เอกลักษณ์ของเทศบาลตำบลบางปูจังหวัดสมุทรปราการเพื่อรองรับการพัฒนาภูมิทัศน์เมือง

Identity of Bang-Pu District Samutprakarn Province for support the development of the urban landscape

ชาวลิต สิมสวย์¹

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

E-mail: simchaow@hotmail.com

บทคัดย่อ

เทศบาลตำบลบางปูเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวจากเทศบาลเมืองสมุทรปราการครอบคลุมพื้นที่ 4 ตำบลได้แก่ ตำบลท้ายบ้าน ตำบลท้ายบ้านใหม่ ตำบลบางปู และตำบลบางปูใหม่ หรือแบ่งตามลักษณะทางภูมิศาสตร์คือพื้นที่ฝั่งน้ำจืด และพื้นที่ฝั่งน้ำเค็มมีพื้นที่ประมาณ 63.5 ตารางกิโลเมตรและมีประชากร 119,356 คน(เทศบาลตำบลบางปู, 2557) เป็นพื้นที่มีจุดเด่นอยู่หลายด้านได้แก่ พื้นที่ฝั่งน้ำเค็มจะติดทะเลฝั่งอ่าวไทยมีชายหาด ท่าเรือ ชุมชน แหล่งท่องเที่ยวและโรงงานอุตสาหกรรม ฝั่งน้ำจืดเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรมบางปูและกลุ่มโรงงานอุตสาหกรรม ชุมชนและแหล่งท่องเที่ยว ส่งผลให้พื้นที่เกิดการพัฒนารวดเร็ว และนอกจากนั้นยังมีแหล่งท่องเที่ยว ที่สำคัญหลายแห่ง ได้แก่ ฟาร์มจระเข้ เมืองโบราณ สถานตากอากาศ ซึ่งทำให้เกิดการขยายตัวของเมืองอย่างรวดเร็วแต่ภูมิทัศน์ของเมืองยังขาดรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์ของบางปูที่ทำหน้าที่สื่อให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่มีโอกาสในการรับรู้เข้าถึงความเป็นบางปูอย่างเข้าใจและรู้คุณค่าในความเป็นบางปู จึงมีวัตถุประสงค์ ค้นหาเอกลักษณ์ของเทศบาลตำบลบางปูเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์รองรับการท่องเที่ยวในอนาคต ด้วยวิธีการสืบค้นจากการสอบถามจากผู้สูงวัยในพื้นที่ การรับรู้จากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศที่มาเยือน การรับรู้จากบุคคลทั่วไปที่รู้จักบางปู จากเอกสารต่างๆตลอดจนบันทึกประวัติศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่าสัญลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นบางปูอยู่หลายรูปแบบ ได้แก่ ปูแสม เนื่องจากในอดีตเป็นพื้นที่ที่มีปูชนิดนี้มากจึงเป็นที่มาของชื่อบางปู นกนางนวล เป็นที่รู้จักกันในเวลาต่อมาภายหลังจากที่มีการก่อสร้างสถานตากอากาศบางปูแล้วเสร็จ นกนางนวลจึงเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างชื่อเสียงให้แก่สถานที่แห่งนี้มาโดยตลอด และไม่ไกลจาก พบว่าบริเวณดังกล่าวมีต้นไม้โกงกาง อยู่บริเวณริมทะเลเป็นจำนวนมาก ดังนั้นปูแสม นกนางนวล ต้นโกงกาง และสถานตากอากาศบางปู จึงเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญของพื้นที่ที่จะนำไปสู่แนวทางการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์พัฒนาเมืองในพื้นที่ริมถนนทั้งสองฝั่งของถนนสุขุมวิท ซึ่งมีศักยภาพในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลตำบลบางปูที่ค่อนข้างสูง จึงมีความเหมาะสมที่จะต้องมี การปรับปรุงภูมิทัศน์ให้มีสะท้อนความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ยิ่งขึ้น อันจะนำไปสู่การส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้มีศักยภาพที่ดีขึ้นตามลำดับ

คำสำคัญ เอกลักษณ์บางปู, ภูมิทัศน์บางปู

Abstract

Bangpu Sub district Municipality area is the area for serving the urban expansion from Samut Prakan City Municipality which covers 4 sub districts, namely Tai Ban, Tai Ban Mai, Bangpu, and Bangpu Mai. The area was divided by the geographical characteristics: fresh water coast and sea water coast. The area covers approximately 63.5 square kilometers with the population of 119,356 people (Bangpu Sub district Municipality, 2014). The area has many great advantages such as the sea water coast area is located by the Gulf of Thailand. There are mangrove forests, ports, communities, tourist attractions, and industrial factories. The fresh water coast

area is the area where Bangpu Industrial Estate and groups of industrial factories, communities, and tourist attractions are located. This affected the rapid growth in the area. Moreover, there are also many major tourist attractions such as Crocodile Farm, Ancient City, and Bangpu Recreation Center which caused the expansion of the area rapidly. However, the landscape of the area still lacks the uniqueness of Bangpu for telling the tourists who are coming in the area to know and understand what Bangpu is and to realize the value of Bangpunes. Therefore, the objective of this research was set to search for the uniqueness of Bangpu Sub district Municipality in order to be guidelines for designing and developing the landscape of the area for supporting the growth of tourism in the future by researching from asking the local senior citizens, from the perception of Thai and foreign tourists, from the perception of general visitors, and from various documents including historical records. The results of the study showed that there are many things representing the uniqueness of Bangpu Sub district Municipality: salt march crabs because in the past, there were a lot of salt march crabs in the area; this is the origin of the name “Bangpu”. Seagulls are later known as the uniqueness of Bangpu after the construction’s completion of Bangpu Recreation Center. Seagulls have been one factor making this area famous. And mangrove trees, it was found that in the aforementioned area, there are a lot of mangrove trees by the sea. Thus, salt march crabs, seagulls, mangrove trees, and Bangpu Recreation Center are the core symbols of the area leading to the guidelines for designing and developing the landscape of the area along both sides of Sukhumvit road which have a high potential for tourism promotion in Bangpu Sub district Municipality area. Therefore, it is appropriate and necessary to develop the landscape of the area to express its uniqueness more. This will lead to the better potential for promoting tourism in the area respectively.

Keywords: uniqueness of Bangpu, landscape of Bangpu

1. ที่มาและความสำคัญ

ปัจจุบันรัฐบาลได้มีนโยบายที่จะทำให้การพัฒนาประเทศมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจน จึงได้กำหนดให้แต่ละกลุ่มจังหวัดและจังหวัดจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนามาที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดสมุทรปราการ ฉะเชิงเทรา นครนายก ปราจีนบุรี และสระแก้ว ได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยมีวิสัยทัศน์ในการพัฒนา ได้แก่ “เป็นแหล่งรองรับการขยายตัวของเมืองหลวงและสนามบินสุวรรณภูมิ ศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และแพทย์แผนไทย ศูนย์กลาง Logistics เชื่อมโยงเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมสู่ตลาดโลก เปิดประตูสู่อินโดจีน” และจังหวัดสมุทรปราการ ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาตามวิสัยทัศน์ “ศูนย์กลาง Logistics เพื่อการส่งออกสินค้าเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม เป็นเมืองอุตสาหกรรมหลักของชาติ สะอาด น่าอยู่ และเป็นแหล่งรองรับการขยายตัวของสนามบินสุวรรณภูมิ”

ดังนั้นเพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายการพัฒนาดังกล่าวมาแล้ว เทศบาลตำบลบางปู ซึ่งได้มีแนวคิดในการพัฒนาเทศบาลตำบลบางปูให้มีเป้าหมายที่ชัดเจน โดยจัดทำรายละเอียดการพัฒนาต่อเนื่องจากแผนหลัก ของเทศบาลตำบลบางปู ทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตำบลทำบ้านใหม่มีประชากรหนาแน่นที่สุดเนื่องจากว่าบริเวณดังกล่าว เป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้กับแหล่งอุตสาหกรรมโรงงานขนาดกลางและขนาดเล็ก เป็นที่ตั้งของการค้าบริการเป็นจำนวนมาก ประชากรหนาแน่นรองลงมาคือตำบลบางปูใหม่ ซึ่งเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมใหม่ และเป็นที่ตั้งของชุมชนใหม่ที่เกิดขึ้นตามการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม ตำบลทำบ้านใหม่เป็นพื้นที่มีประชากรหนาแน่นอันดับ 3 รองจากทำบ้านใหม่ และบางปูใหม่ เป็นพื้นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรม ท่าเรือขนาดใหญ่ ซึ่งก่อให้เกิดชุมชนต่างๆ กระจายตัว

ครอบคลุมทั่วพื้นที่ และตำบลบางปูเป็นพื้นที่ที่มีประชากรเบาบางที่สุดในเทศบาลฯ เนื่องจากเป็นพื้นที่ว่างและยังเป็นพื้นที่สีเขียวตามผังเมือง จึงยังมีข้อจำกัดในการพัฒนาพื้นที่บริเวณนี้อยู่ ซึ่งในภาพรวมของการวางผังจังหวัดบริเวณตำบลบางปูนี้อยู่ในพื้นที่ที่ต้องการให้เป็นพื้นที่รับน้ำจากพื้นที่ทางตอนเหนือไหลมาสู่ทะเล ดังนั้นจึงส่งผลให้พื้นที่ดังกล่าวไม่เหมาะสมในการพัฒนาในปัจจุบัน แต่ในอนาคตพื้นที่ดังกล่าวอาจเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวทางด้านที่อยู่อาศัยเช่นเดียวกับพื้นที่อื่นต่อไปในอนาคตก็เป็นได้

2. วัตถุประสงค์

1. ค้นหาความเป็นเอกลักษณ์ของเทศบาลตำบลบางปูเพื่อนำไปสู่การออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวในทุกด้าน
2. แนวทางการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์เมืองให้มีความเป็นเอกลักษณ์และจดจำได้ง่าย

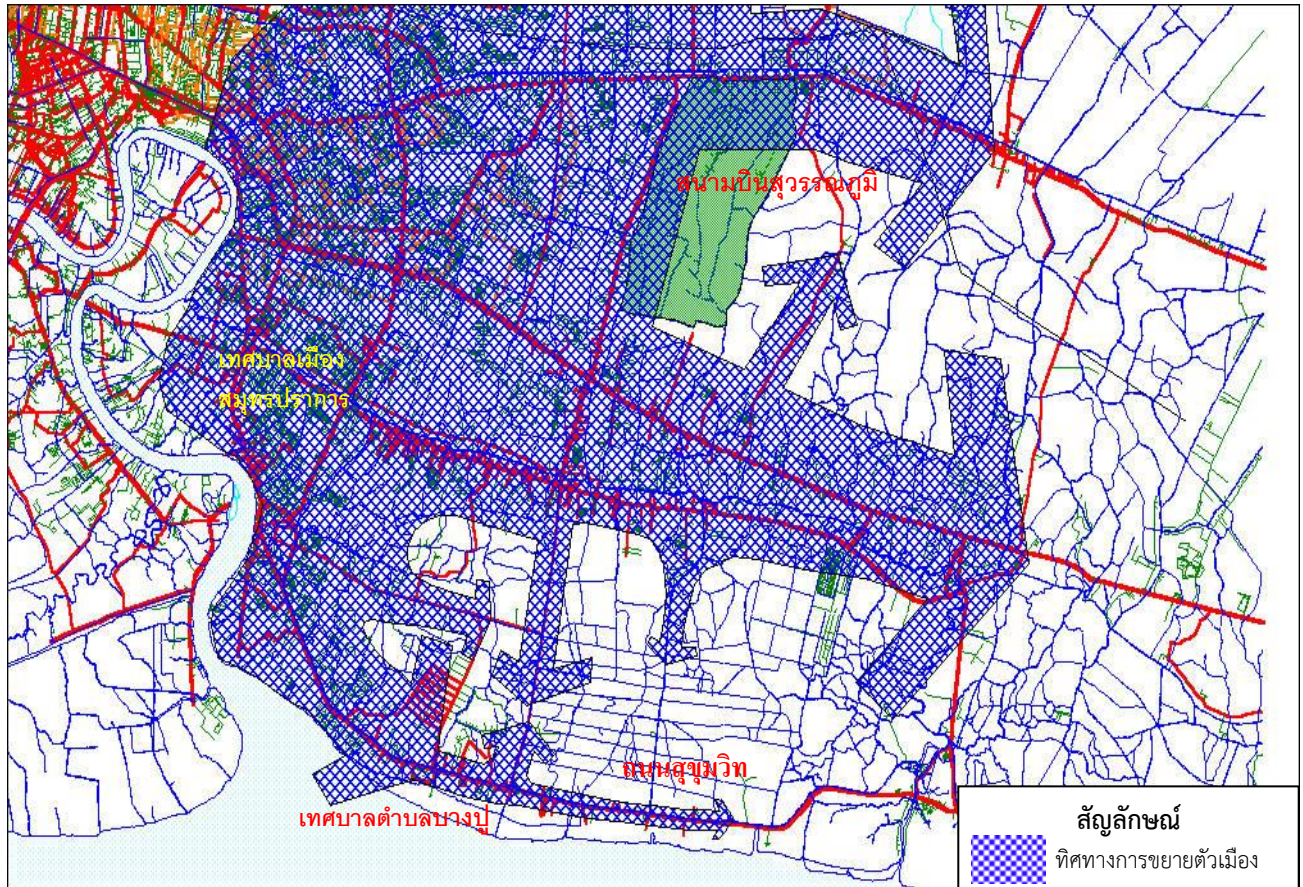
3. วิธีการดำเนินงานวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจด้วยวิธีการศึกษาจากเอกสารทุติยภูมิ ได้แก่ การสืบค้นประวัติศาสตร์ความเป็นมาของพื้นที่ ภาพถ่ายในอดีต บันทึกที่บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับบางปู การสัมภาษณ์ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่บางปู การทำเวทีร่วมกับชาวบ้านเจ้าหน้าที่ของรัฐในพื้นที่เพื่อร่วมค้นหาเอกลักษณ์ของบางปู ประกอบกับการสอบถามความคิดเห็นของคนนอกพื้นที่ที่เคยรู้จักบางปู ผนวกกับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติที่บางปูว่ามีความคิดเห็นอย่างไรเมื่อนึกถึงบางปู โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงให้ครอบคลุมทุกกลุ่มที่ได้ระบุในเบื้องต้นทั้งหมดรวม 400 ตัวอย่างด้วยวิธีการคำนวณของทาโรยามาเน

4. ผลการดำเนินงาน

พื้นที่เทศบาลตำบลบางปูเป็นพื้นที่รองรับการขยายตัวของสมุทรปราการและกรุงเทพมหานคร ในด้านอุตสาหกรรม การค้าการบริการ และที่อยู่อาศัย ซึ่งหากพิจารณาจากแนวโน้มและทิศทางการขยายตัวของพื้นที่ (ดูแผนที่ 4.1) สภาพโดยรวมตามลักษณะภูมิประเทศพื้นที่แห่งนี้แบ่งออกเป็น 2 ฝั่งได้แก่ฝั่งน้ำเค็มและฝั่งน้ำจืดโดยมีถนนสุขุมวิทเป็นเส้นแบ่งพื้นที่ทั้งสองออกจากกัน(ดูรูปที่4.2) หากพิจารณาพื้นที่ตามเขตปกครองพบว่าบริเวณตำบลท้ายบ้านและตำบลท้ายบ้านใหม่จะเป็นพื้นที่รองรับด้านที่อยู่อาศัย และอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดใหญ่หรือกิจกรรมทางธุรกิจที่ส่งเสริมการส่งออก ซึ่งจะขยายตัวมาจนเต็มพื้นที่บริเวณตำบลบางปูใหม่ตามแนวถนนสุขุมวิท เป็นที่ตั้งของแหล่งท่องเที่ยวสำคัญหลายแห่งกล่าวคือ เมืองจำลอง สถานตากอากาศบางปู พื้นที่ชายทะเลบางปู เป็นต้น สภาพโดยรวมยังมีความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่หลายด้าน เนื่องจากยังขาดองค์ประกอบหลายประการ ได้แก่ ขนาดและชนิดของต้นไม้ การบำรุงรักษาสภาพไม้คลุมดิน การควบคุมป้าย ที่จอดรถยนต์ ที่จอดรถวินมอเตอร์ไซด์ อาคารพักรถประจำทาง ตู้โทรศัพท์เก่า ทางจักรยานไม่ต่อเนื่อง ขาดความร่วมมือ ขาดแหล่งกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมการใช้เส้นทางให้เกิดความเป็นชีวิตชีวา เพื่อเป็นการดึงดูดสายตา หรือดึงดูดความสนใจแก่ผู้ผ่านไปมาในถนนเส้นทางนี้ เช่น ลานกีฬา ลานกิจกรรมนันทนาการ ลานโล่งจัดกิจกรรม ลานประติมากรรม ขาดการให้แสงสว่างในช่วงเวลาค่ำคืนเพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมในช่วงเวลาเย็น ให้เกิดความเคลื่อนไหวสร้างแม่เหล็กดึงดูดให้คนผ่านไป-มาสนใจแวะเวียนมาเที่ยวชม และที่สำคัญคือขาดความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเส้นทาง ส่วนบริเวณตำบลบางปูเก่า นั้น เป็นพื้นที่อนุรักษ์เกษตรกรรม เนื่องจากเป็นพื้นที่รองรับการระบายน้ำจากทิศเหนือของพื้นที่มายังทะเล ประกอบกับพื้นที่นี้ยังมีการประกอบอาชีพด้านการทำประมงพื้นบ้าน เลี้ยงปลา เลี้ยงกุ้งอยู่เป็นจำนวนมาก และเป็นพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติมีความสวยงาม อยู่ไม่ห่างจากตัวเมือง จึงควรพัฒนาเป็นพื้นที่สีเขียวเพื่อกันการเจริญเติบโตของเมืองอย่างมีขอบเขต และเป็นปอดของเมืองในอนาคต

แผนที่ 4.1 แสดงแนวโน้มและทิศทางการขยายตัวของพื้นที่โดยรอบเทศบาลตำบลบางปู

ที่มา : ผู้วิจัยจัดทำร่วมกับบริษัท มาร์ชยูทิลิตี้ จำกัด. (2554)

มาตราส่วน 1 : 150,000

รูปที่ 4.2 ภาพตัดขวางของพื้นที่บางปูโดยรวมแสดงให้เห็นลักษณะเฉพาะของแต่ละพื้นที่

ที่มา : ผู้วิจัยจัดทำร่วมกับบริษัท มาร์ชยูทิลิตี้ จำกัด. (2554)

ลักษณะที่แสดงออกให้เห็นถึงเอกลักษณ์ของท้องถิ่นของบางปูนั้นเป็นสิ่งที่คนส่วนใหญ่ในพื้นที่ให้ความสำคัญกับสิ่งนั้นมีคุณค่า มีความหมาย และเป็นองค์ประกอบที่สื่อออกมาในรูปของตัวแทน เพื่อการสื่อความหมายในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ คำขวัญ วรรณกรรม ถ้อยคำ ภาษา ภาพลักษณ์ สี การแต่งกาย รูปภาพ ภาพวาด เฟอร์นิเจอร์ ต้นไม้ สัตว์สัญลักษณ์(Logo) ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ การแสดงออก การละเล่น สิ่งก่อสร้างที่บ่งบอกเอกลักษณ์ในพื้นที่นั้นๆ ดังนั้นเอกลักษณ์ของพื้นที่บางปูจึงมีอยู่หลายด้านประกอบด้วย

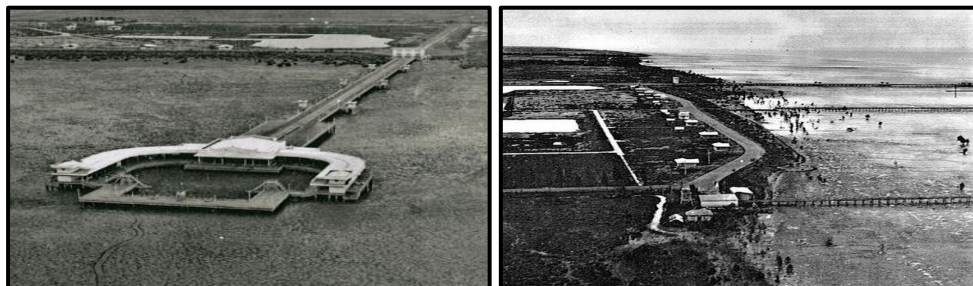
4.1) คำว่า “บางปู” หมายถึง บริเวณแผ่นดินที่มีน้ำขึ้นน้ำลงและเป็นที่อยู่อาศัยของปู หรือพื้นที่ตำบลที่มีน้ำท่วมถึงจึงมีปูอยู่เป็นจำนวนมาก เคยมีบันทึกว่าในอดีตนั้นบริเวณนี้เคยเป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของปูแสมเป็นจำนวนมาก ซึ่งชาวบ้านในบริเวณนี้ได้ยึดเป็นอาชีพในการจับปูขายให้แก่ผู้ที่เดินทางผ่านไป-มา (เดิมทีก่อนที่จะมีถนนเส้นบางนา-ตราดเกิดขึ้นนั้น การเดินทางไป ยังบางปะกง ปราจีนบุรี ชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด นั้นจะต้องเดินทางผ่านถนนสุขุมวิทนี้เท่านั้น) ดังนั้นบริเวณย่านนี้จึงเป็นที่รู้จักกันมานานจนเป็นที่มาของชื่อ “บางปู” จนถึงปัจจุบัน และจากบันทึกบางปูของท่านพลตรีจวบ หงสกุล ผู้แต่งนิราศสัตหีบเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้กล่าวถึงการเดินทางจากกรุงเทพฯ ไปบางปูที่เป็นไปด้วยความตื่นเต้น ตลอดสองข้างทางมีแม่ค้าตั้งแผงยื่นขายสินค้าที่เป็นปูกันตลอดทาง จึงเป็นสิ่งที่ยืนยันได้เป็นอย่างดีว่าบริเวณนี้เคยมีปูอยู่เป็นจำนวนมากดังที่ท่านได้แต่งนิราศไว้ส่วนหนึ่ง ดังต่อไปนี้

ถึงบางปูพอจะรู้ว่าปูมาก	เห็นเพียงจากรายทางข้างถนน
พอรถผ่านคนชูปูให้ยล	พอเห็นคนจนจะรู้มีปูทะเล
ตำบลนี้มีปูคงอยู่เยอะ	เพราะคนเจอจะจับต้มเสียมถเด
ทั้งจับกินจับขายตายทั้งเพ	ตายระเนระนาดนับคงคับบาง

4.2) สถานตากอากาศบางปู เมื่อถามว่าถ้านึกถึงบางปูจะคิดถึงอะไรผู้สูงอายุหลายคนจะตอบตรงกันว่า นึกถึงบรรยากาศย่อยอดีตในสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ซึ่งเป็นสถานที่พบปะของหนุ่มสาวที่มาพักผ่อนยังสถานตากอากาศบางปู ซึ่งเป็นสถานที่แห่งเดียวที่มีสะพานสุขตาทอดยาวออกสู่ทะเล โอโถงกว้างใหญ่เหมาะสำหรับใช้เล่นดนตรีของสุนทราภรณ์พร้อมกับการเดินลีลาที่มีบรรยากาศอันแสนโรแมนติกในขณะนั้น เป็นสถานที่ที่มีความสำคัญมากของบางปูมีประวัติศาสตร์อันยาวนานหลายด้านได้แก่ ณ บริเวณชายทะเลบางปูแห่งนี้ สะพานสุขตาที่ทอดยาวออกไปในทะเล (ประมาณ ปีพ.ศ. ๒๔๘๗ บางปูในสมัยแรกมีสะพานยื่นออกทะเลถึง ๓ สะพาน) สู่ศาลาสุขใจเป็นสถานที่ตั้งภัตตาคารอาหารทะเลของกรมพลธิการทหารบกเป็นสวัสดิการของข้าราชการทหารบก มีอาหารทะเลสดๆ ไว้บริการในราคามิตรภาพ ภาพความงามของทิวทัศน์สถานที่ตากอากาศแห่งนี้นอกจากจะให้คุณค่าในด้านความงามตามธรรมชาติแล้วยังมีคุณค่าในด้านความคิดคำนึงเมื่อนึกย้อนถึงอดีต ที่คุณตาคุณยายพาบรรดาลูกๆ หลานๆ มายังสถานที่แห่งนี้ เพราะสถานตากอากาศบางปูในอดีตเคยเป็นสถานลีลาอันเก่าแก่แห่งหนึ่งของบุคคลชั้นนำของเมืองไทย จนปรากฏในฉกนวนิยายรักอมตะลือลั่น บ้านทรายทอง ของนักประพันธ์นามอุโฆษ ก.สุรางคนางค์ ที่กล่าวถึงนางเอกยอคนิยม พจมาน สว่างวงศ์ และบรรดาสาวสังคมผู้มีชื่อเสียงทั้งหลายที่ได้มาหาความสำราญ ณ สถานที่แห่งนี้เป็นประจำ อีกทั้งบางปูยังเป็นอนุสรณ์สถานที่สร้างขึ้นในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม อดีตนายกรัฐมนตรียุคสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งโปรดปรานบางปูมาก ถึงกับสร้างบ้านพักส่วนตัวไว้ที่นี่ ในสงครามมหาเอเชียบูรพากองทัพเรือแห่งพระมหาจักรพรรดิญี่ปุ่นประมาณ 1 กองทัพได้ยกพลขึ้นบกที่สะพานสุขตาแห่งนี้เพื่อใช้เป็นเส้นทางผ่านในการสู้รบกับฝ่ายพันธมิตรเมื่อเช้าตรู่ของวันที่ 8 ธันวาคม พ.ศ.2484 พร้อมๆ กับการยกพลขึ้นบกที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สงขลา และปัตตานี ฉะนั้นสถานตากอากาศบางปู จึงนับว่ามีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ มีเครื่องหมายทางประวัติศาสตร์ให้เห็นเป็นแท่งหินแกรนิตสีดำสูง 2 เมตร ลักษณะเป็นรูปเสมาฐานย่อมุมไม้สิบสองหันหน้าออกทะเล แสดงถึงความมั่นคงและการเตรียมพร้อมที่จะต่อสู้

ราชศัตร์ของคนไทยในทุกเมื่อ ด้านหน้าและด้านหลังสลักเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์ในครั้งนั้นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และนอกจากนั้นยังมีคุณค่าทางด้านจิตใจซึ่งบางปูเคยเป็นสถานพักผ่อนของทหารที่บาดเจ็บจากการรบในขณะนั้น

ภาพที่ 1 บรรยากาศที่สถานตากอากาศบางปูในอดีต

ที่มา : เทศบาลตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2557, <http://www.bangpuprta.com/>

4.3) นกนางนวล ในอ่าวไทยมีอยู่ 2 จำพวกพวกหนึ่งเป็นนกนางนวลใหญ่เมื่อบินเหนี่ยวแล้วชอบลงลอยตัวบนผิวน้ำทะเล แต่อีกพวกหนึ่งเป็นนกนางนวลแกลบซึ่งมีในน่านน้ำไทยถึง 15 ชนิด พวกนี้ชอบเกาะตามเสาหรือตามหลักไม้ ชอบลงลอยบนผิวน้ำทะเล นกนางนวลที่อยู่ ณ สถานตากอากาศ บางปู เป็นนกที่ทำรังวางไข่อยู่รอบๆทะเลสาบต่างๆ ในทิเบตและมองโกเลียในฤดูร้อน (ซึ่งตรงกับฤดูฝนในประเทศไทย) พอลูกโตบินแข็งแรงก็พากันบินลงมาหากินตามชายทะเลในมหาสมุทรอินเดียจนถึงอ่าวไทย นกนางนวลจะพากันย้ายถิ่นถึงอ่าวไทยในราวต้นเดือนพฤศจิกายน เวลาที่บินเข้ามาถึงใหม่ๆนกทุกตัวจะมีหัวสีขาวมีจุดสีน้ำตาลคล้ำเล็กน้อยหนึ่งที่ขนคลุมหูพอถึงปลายเดือนกุมภาพันธ์มันจะเปลี่ยนสีสำหรับเลือกคู่ผสมพันธุ์โดยเริ่มมีขนสีน้ำตาลดำที่หัวแล้วก็พากันทยอยบินกลับไปวางไข่บนที่ราบสูงใกล้ๆ ทะเลสาบในประเทศทิเบตและมองโกเลีย โดยจะเริ่มบินย้ายถิ่นกลับในราวเดือนเมษายน จนถึงปลายเดือนพฤษภาคม นกนางนวลมีนิสัยชอบโฉบคาบเศษอาหารและเศษปลาที่ทิ้งลอยไปบนผิวน้ำ จึงทำให้วิวทิวทัศน์ตามชายทะเลดูสวยงามมีชีวิตชีวาน่าท่องเที่ยวขึ้นชม

ภาพที่ 2 นกนางนวลจำนวนมากที่สถานตากอากาศบางปู

ที่มา : เทศบาลตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ. 2557, http://www.tat8.com/thai/sp/p_bangpoo.htm

4.4) ต้นโกงกาง เป็นพืชที่ขึ้นอยู่ทั่วไปตามป่าชายเลนตลอดแนวชายฝั่งของพื้นที่บางปูและพื้นที่ใกล้เคียงแต่จะมีความหนาแน่นมากในอดีตเนื่องจากพื้นที่ชุมชนยังขยายตัวมาไม่ถึง ต่อมามีการขยายตัวด้านอุตสาหกรรมเข้ามาในพื้นที่ จึงส่งผลให้พื้นที่ป่าโกงกางลดลงอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบันมีป่าโกงกางอยู่ไม่มากนักต้นโกงกางมีประโยชน์หลายด้าน กล่าวคือ ถ้ามีพืชชนิดนี้อยู่จะช่วยลดการกัดเซาะชายฝั่งได้เป็นอย่างดีนอกจากนั้นยังเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์หลายชนิด เช่น ปู ปลา หอย และนก ช่วยป้องกันพายุและคลื่นขนาดใหญ่ให้เสียหายน้อยลงเป็นต้น แต่ที่สร้างชื่อเสียงให้กับต้น

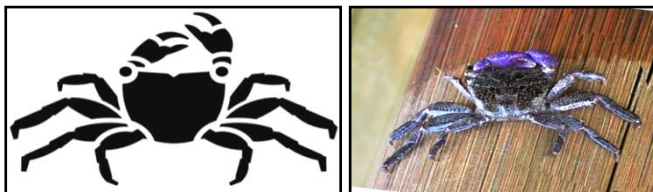
โงกทางมากในพื้นที่นี้เพราะว่าบริเวณด้านหน้าของสถานตากอากาศบางปูจะเป็นสถานที่หลายหน่วยงานเข้ามาจัดงาน วนรงค์ปลูกต้นโงกทางกันทุกปีเช่น สำนักสิ่งแวดล้อม หน่วยราชการสถานีโทรทัศน์เกือบทุกช่อง ดารา นักร้องนักแสดง หลายท่านบริษัทในเครือซีเมนต์ไทย ค่ายมือถือตลอดจนมูลนิธิต่างๆเป็นจำนวนมากจึงทำให้ต้นโงกทางมีคุณค่าและความสำคัญขึ้น เมื่อพวกเขาช่วยกันปลูกแล้วก็จะนึกถึงภาพของต้นไม้ชนิดนี้อยู่ตลอดและเมื่อมีโอกาสก็จะกลับมาดูต้นที่ตนเองปลูกอีกครั้ง

การปรับปรุงภูมิทัศน์ของเทศบาลตำบลบางปูเป็นการปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ให้มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อส่งเสริมความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติได้อย่างมีแบบแผนโดยมีกรอบการปรับปรุงภูมิทัศน์ 2 ด้านคือ การปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวและการปรุงเส้นทางที่นำไปสู่แหล่งท่องเที่ยว จากกรอบการปรับปรุงทั้งสองด้านดังกล่าวพบว่าสถานที่ท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีสภาพที่ดีสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ดีอยู่แล้ว ประกอบกับหากรัฐจะเข้าไปดำเนินการปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยวก็จะไม่เหมาะสมกับการใช้งบประมาณของรัฐที่เอื้อประโยชน์แก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ดังนั้นการปรับปรุงเส้นทางที่นำไปสู่แหล่งท่องเที่ยวจึงน่าจะเป็นไปได้มากที่สุด และเมื่อพิจารณาถึงเส้นทางในพื้นที่ของเทศบาลตำบลบางปูที่มีศักยภาพสูงนั้นมีการประเมินลำดับศักยภาพของเส้นทางคมนาคมในพื้นที่ โดยมีการเปรียบเทียบกับถนนสายอื่นๆในพื้นที่เทศบาลตำบลบางปูได้แก่ ถนนแพรงษา ถนนตำหุ ถนนสุขุมวิท ถนนท้ายบ้าน โดยใช้หลักเกณฑ์การประเมินลำดับศักยภาพคือ การเป็นเส้นทางสายหลักในการเข้าถึงพื้นที่ของบางปู การเป็นเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวทุกแห่งที่มีอยู่ในพื้นที่ของเทศบาลตำบลบางปู การเป็นเส้นทางที่เชื่อมโยงระหว่างเมืองสมุทรปราการไปยังภาคตะวันออกของประเทศ การเป็นเส้นทางที่มี Street Furniture รองรับอย่างพร้อมเพียง และมีความเป็นไปได้ในการปรับปรุงพัฒนาสภาพภูมิทัศน์ให้ดีขึ้น เป็นต้น จากผลการประเมินทำให้ทราบว่าถนนสุขุมวิทมีลำดับศักยภาพที่ดีที่สุดและมีความสำคัญในระดับภูมิภาคที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงไปยังพื้นที่ภาคตะวันออกของประเทศไทย จึงทำให้ถนนสุขุมวิทมีความเหมาะสมที่จะปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สามารถรองรับการท่องเที่ยวในพื้นที่มากที่สุด โดยมีกรอบในการปรับปรุงได้แก่ ผิวพื้นทางเดินเท้า ทางจักรยาน ชุมทางเข้าเมืองประติมากรรม เสาไฟฟ้าสองสว่าง ป้ายบอกทาง ป้ายโฆษณา ที่จอดรถจักรยาน ที่จอดรถยนต์ ม้านั่ง เป็นต้น

5. สรุปผลและการอภิปรายผล

จากการศึกษาพื้นที่เทศบาลตำบลบางปู พบว่ามีสัญลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นบางปูมีอยู่ 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) ปูแสม เนื่องจากในอดีตเป็นพื้นที่ที่มีปูชนิดนี้มากจึงเป็นที่มาของชื่อบางปู 2) นกนางนวล เป็นที่รู้จักกันในเวลาต่อมา ภายหลังจากที่มีการก่อสร้างสถานตากอากาศบางปูแล้วเสร็จ นกนางนวลจึงเป็นสิ่งที่ช่วยสร้างชื่อเสียงให้แก่สถานที่แห่งนี้มาโดยตลอด 3) ไม้โงกทางพบว่าบริเวณดังกล่าวมีต้นไม้โงกทางอยู่บริเวณป่าชายเลนริมทะเลเป็นจำนวนมากดังนั้นต้นไม้นี้จึงเป็นสัญลักษณ์หนึ่งของพื้นที่ 4) สถานตากอากาศบางปูเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน(พ.ศ. 2557) ดังนั้นทางเลือกที่ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบ เพื่อให้เกิดความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่จะมีอยู่ 4 รูปแบบ ได้แก่

(1) การใช้ปูแสมมาเป็นรูปแบบสัญลักษณ์

ที่มา : ผู้วิจัยจัดทำ พ.ศ. 2557

(2) การใช้ขนนางนวลมาเป็นรูปแบบสัญลักษณ์

ที่มา : ผู้วิจัยจัดทำ พ.ศ. 2557

(3) การใช้ลักษณะของต้นโกงกางมาเป็นรูปแบบสัญลักษณ์

ที่มา : ผู้วิจัยจัดทำ พ.ศ. 2557

(4) การใช้ลักษณะของคลื่นทะเลมาเป็นรูปแบบสัญลักษณ์แทนสถานตากอากาศบางปูเนื่องจากเป็นสถานที่อยู่ริมทะเลมีความเงียบสงบมีอากาศที่ดีเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ ดังนั้นเมื่อถึงสถานตากอากาศก็จะนึกถึงสภาพความเป็นทะเลสีฟ้าและเสียงคลื่นลมกระทบฝั่งอย่างเป็นธรรมชาติ

ที่มา : ผู้วิจัยจัดทำ พ.ศ. 2557

สีที่ใช้ในการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ควรเลือกใช้สีที่เหมาะสมเพื่อนำไปกำหนดคุณลักษณะของสีที่จะใช้เป็นวัสดุต่างๆและเพื่อการปรับปรุงภูมิทัศน์พื้นที่เทศบาลตำบลบางปูให้เกิดความเป็นเอกลักษณ์ เป็นเหตุผลในการเลือกใช้สีควรมีแนวทางในการเลือกใช้สีอยู่ 4 สีหลักๆดังนี้

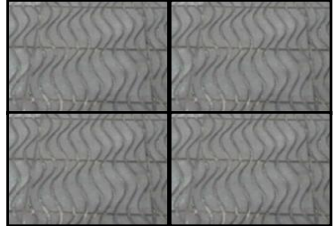

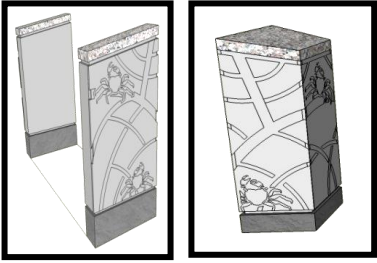
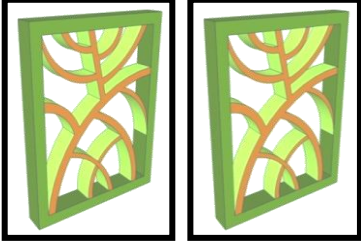
(1) สีเทา เป็นสีที่เกิดจากดินเลนหรือดินตะกอนแม่น้ำจากแผ่นดินไหลมารวมตัวกันบริเวณปากอ่าว ซึ่งพบว่าบริเวณพื้นที่เทศบาลตำบลบางปู เป็นส่วนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ปากแม่น้ำเจ้าพระยา (ตำบลท้ายบ้าน) จึงเต็มไปด้วยตะกอนสีเทาเป็นจำนวนมาก

(2) สีนํ้าตาลเข้ม เป็นสีของปูแสมซึ่งเป็นปูที่พบมากที่สุดในพื้นที่และมีประวัติควบคู่กับพื้นที่มาอย่างต่อเนื่องยาวนาน หรือเป็นสีของรากต้นโกงกางซึ่งพบมากในพื้นที่ริมทะเลเทศบาลตำบลบางปูเช่นกัน

(3) สีเขียว เป็นสีของใบไม้ซึ่งเป็น Theme ของเทศบาลที่ต้องการให้เกิดพื้นที่สีเขียว และสนับสนุนแนวทางการดูแลด้านสิ่งแวดล้อม ให้เกิดขึ้นในพื้นที่ ซึ่งเป็นภารกิจหนึ่งของมนุษย์ที่จะต้องรักษาสิ่งแวดล้อมเหล่านี้และส่งต่อไปยังลูกหลานในอนาคตต่อไป

(4) สีฟ้านํ้าทะเล เป็นสีของนํ้าทะเลซึ่งเป็นสีที่ใช้กันทั่วไปกับพื้นที่ริมทะเล ซึ่งเทศบาลตำบลบางปูก็เป็นพื้นที่หนึ่งที่ตั้งอยู่ในภูมิประเทศดังกล่าว จึงมีความเหมาะสมที่จะใช้สีดังกล่าวนี้ กับวัสดุต่างๆ เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ในพื้นที่ดังกล่าวได้

เมื่อได้ข้อสรุปความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่แล้วจะต้องนำไปคิดต่อว่าควรจะไปสู่การออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์อย่างไร เพื่อให้เป็นแนวทางในการนำไปสู่การประยุกต์ใช้งานในอนาคตจึงได้จัดทำข้อเสนอการปรับปรุงบางส่วนดังต่อไปนี้

แนวคิดการนำไปใช้ประโยชน์	ภาพเสนอแนวคิดการประยุกต์ใช้งาน
<p>แผ่นพื้นผิวปูทางเท้าบริเวณทางเดินเท้าริมถนนทั้งสองฝั่งของถนนสุขุมวิท ซึ่งเป็นทางเดินที่ทุกคนในพื้นที่ใช้เป็นทางสัญจรอยู่ตลอดเวลาและมีความหนาแน่นในช่วงเช้าและเย็น โดยเอาแนวคิดของคลื่นทะเลมาออกแบบเป็นลายให้เกิดความต่อเนื่องไปตลอดเส้นทางสัญจร</p>	
<p>ม้านั่งรูปปูซึ่งมีความจำเป็นมากโดยเฉพาะบริเวณส่วนริมน้ำฝั่งน้ำจืดซึ่งมีลักษณะที่กว้างขวางเพียงพอที่จะพัฒนาเป็นสวนริมน้ำให้สวยงาม ม้านั่งจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างในการตกแต่งสภาพพื้นที่ให้ดูดียิ่งขึ้นด้วยการนำเอารูปทรงของปูขณะที่หมอบมาออกแบบ</p>	
<p>เสากันรถยนต์หรือเสากันรถจักรยานยนต์ กลายเป็นสิ่งจำเป็นชนิดหนึ่งที่อยูริมถนนทำหน้าที่ป้องกันอันตรายให้คนที่สัญจรบริเวณริมถนนหรือทางเท้าให้มีความปลอดภัยยิ่งขึ้น จึงได้ออกแบบเอาลักษณะของต้นโกงกางและปูแสมมาเป็นลายของเสากันรถดังกล่าว</p>	
<p>แผงกันคนข้ามถนนหรือแผงกันตกบริเวณริมน้ำซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ได้หลากหลาย นำแนวคิดมาจากรากของต้นโกงกางมาเป็นแนวในการออกแบบและสามารถนำมาประยุกต์ใช้งานได้หลากหลายรูปแบบ</p>	

แนวคิดการนำไปใช้ประโยชน์	ภาพเสนอแนวคิดการประยุกต์ใช้งาน
<p>กระถางต้นไม้พบได้ทั่วไปไปตามหน้าอาคารพาณิชย์ พักอาศัย ปากซอย และพื้นที่สาธารณะอื่นๆ ถ้าหากเทศบาลมีการส่งเสริมให้ชุมชนใช้กระถางที่ทำจากปูนซีเมนต์แล้วพิมพ์ลายเป็นรูปรากของต้นไม้กิ่งก้านและปูแสม แสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์และความอุดมสมบูรณ์ของบางปู ที่มีมาต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน</p>	
<p>แผ่นป้ายห้ามเตือน ป้ายบอกทาง หรือป้ายอื่นๆเป็นองค์ประกอบหนึ่งของ Street Furniture มีความจำเป็นต้องติดตั้งเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ใช้รถทุกประเภทและใช้ทางเท้า การออกแบบจึงต้องผสมผสานความมีเอกลักษณ์เข้าไปบริเวณฐานของป้ายโดยประยุกต์เอาลักษณะของใบไม้กิ่งก้านหรือใบของต้นไม้ผสมมาออกแบบและปูแสมมาเกาะที่ใบเป็นระยະพอสวยงาม ซึ่งจะทำให้ป้ายที่ดูธรรมดาเป็นป้ายที่บอกเล่าเรื่องราวบางปูได้อีกรูปแบบหนึ่ง</p>	
<p>อาคารที่จอดรถจักรยานยนต์หรือจักรยานในบริเวณปากซอยของถนน สุขุมวิทเกือบทุกซอยพบว่ามีการจอดอยู่เป็นจำนวนมากอย่างไม่เป็นระเบียบนั้นเพราะว่าคนงานนิยมปั่นจักรยานมาขึ้นรถไปทำงานตอนเย็นก็ปั่นเข้าบ้าน ดังนั้นเทศบาลบางปูมีส่งเสริมให้คนในพื้นที่ใช้จักรยานมากขึ้น โดยมีการสร้างทางจักรยานแล้ว สิ่งหนึ่งที่ต้องดำเนินการคือจัดสถานที่ให้จอดให้เป็นระเบียบและมีเอกลักษณ์ โดยได้นำเอาแนวคิดของต้นไม้กิ่งก้านและกิ่งของต้นไม้มาออกแบบให้มีประโยชน์ใช้สอยเป็นที่จอดรถจักรยานหรือมอเตอร์ไซด์ก็ได้ โดยหลังคาอาจมุงด้วยวัสดุอื่นหรือจะเป็นต้นไม้ที่มีลักษณะเป็นเถาวัลย์ก็ได้</p>	
<p>อาคารที่พักรถโดยสารประจำทางในบางปูมีอยู่หลายจุดกระจายอยู่เป็นช่วงๆตามถนนสุขุมวิทและถนนแพรรักษา อาคารที่พักรถโดยสารประจำทางเป็นองค์ประกอบหนึ่งของ Street Furniture โดยได้นำเอารูปทรงของนกนางนวลซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่มาออกแบบเพื่อสื่อความหมาย นอกจากนั้นยังนำเอารูปทรงของปูแสมที่กำลังหมอบอยู่มาออกแบบเป็นมานั่งเพื่อให้ทุกคนที่มาใช้บริการนั่งพักระหว่างรอรถโดยสารประจำทาง เป็นต้น</p>	

6. กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณเทศบาลตำบลบางปู อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ ที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย พร้อมกับได้ให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยในครั้งนี้ และที่ลืมไม่ได้คือพี่น้องในบริษัท มาร์ชยูทิลิตี้ จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทที่ปรึกษาดำเนินงานออกแบบและงานระบบวิศวกรรม ที่ได้เอื้อเฟื้อสถานที่การคำปรึกษาในการทำวิจัย ตลอดจนข้อมูลอันเป็นประโยชน์หลายด้านจนทำให้งานนี้แล้วเสร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยดี

7. ประวัติผู้เขียนบทความ

นายชาวลิต สิมสวຍ ปัจจุบัน(พ.ศ. 2559) ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เลขที่ 439 ถนนจิระ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31000 โทร. 086-5234329 โทรสาร 044-612858 E-mail:simchaow@hotmail.com การศึกษาสูงสุด Ph.d. (การวางแผนภาคและเมือง) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลงานบทความวิจัย

1. บทความภูมิปัญญาในการบริหารจัดการข้าวกรณีศึกษาวัฒนธรรมการทำอาหารจากข้าวของชาวไทยเชื้อสายลาววารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 2547
2. บทความกลุ่มผู้ใช้น้ำในรูปแบบของเครือข่ายจะช่วยรักษาระบบนิเวศในพื้นที่ลุ่มน้ำ วารสารร่มพฤษ์ 2555
3. บทความรูปแบบสถาบันจัดการน้ำชุมชนเพื่อการเกษตร วารสารร่มพฤษ์ 2555
4. บทความการยกระดับสินค้าและการพัฒนากลุ่มหัตถกรรมชุมชนสู่ความเข้มแข็ง วารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 2556
5. บทความภูมิปัญญาในการเก็บข้าวมีผลต่อรูปแบบและที่ตั้งของยุ้งข้าวบริเวณบ้านพักอาศัยในสังคมเกษตรกรรมวารสารสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 2556
6. บทความพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการน้ำเพื่อการเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ขานจังหวัดเชียงใหม่วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 2556
7. THE WATER- MANAGED PATTERNS OF LOCAL IRRIGATION SYSTEM FOR AGRICULTURE IN MAE KHAN WATERSHED, CHIANG MAI PROVINCE : Journal of Environmental Research 2014

8. บรรณานุกรม

1. ข้อมูลพื้นฐานเทศบาลตำบลบางปู. (2557). แผนพัฒนาสามปี พ.ศ. 2557-2559.งานวิเคราะห์นโยบายและแผนกองวิชาการและแผนเทศบาลตำบลบางปู จังหวัดสมุทรปราการ.
2. สกูล กังวานไกล. (2554). นิราศสมุทรปราการ,โดยท่านพลตรีจวบ หงสกุลเมื่อปี 2500 กล่าวถึงการเดินทางจากกรุงเทพฯ ไปบางปู. หลักรัฐธรรมนูญโรงเรียนสตรีสมุทรปราการ.
3. บริษัท มาร์ช ยูทิลิตี้ จำกัด. (2554). การวางแผนการพัฒนาปรับปรุงภูมิทัศน์บับสมบูรณ์. บางเขน อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี.
4. ข้อมูลจากเว็บไซต์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย : http://www.tat8.com/thai/sp/p_bangpoo.htm
5. ข้อมูลจากเว็บไซต์สถานตากอากาศบางปู : <http://www.bangpurta.com/>